

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 338.242

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.1/21>**Сергієнко Л.В.**

Державний університет «Житомирська політехніка»

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІСТ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

У статті досліджуються сучасні стратегії розвитку міст в контексті забезпечення безпеки урбанізованих територій. Сформовано характеристики стратегій міст: «Розумне місто», «Креативне місто», «Стале місто», «Інклюзивне місто», «еластичне місто». Стратегія розумне місто є однією із найважливіших та найпопулярніших в умовах формування та інтенсивного розвитку інформаційного суспільства. Всеосяжне впровадження інноваційних та інформаційно-комп'ютерних технологій дозволяє вирішити сукупність проблем, які є наслідками урбанізаційних процесів та впливають на безпеку людини та суспільства в цілому. В цілому реалізація зазначених стратегій як складових державної політики забезпечення безпеки урбанізованих територій вирішує сукупність проблем щодо подолання наслідків урбанізації з одного боку та протидії і запобігання загрозам внутрішнього та зовнішнього середовища. Проте, жодна стратегія не може бути реалізована у чистому вигляді, що залежить від тих завдань які стоять перед державною політикою з одного боку та сукупності факторів економічного, соціального, політичного, правового, природно-ресурсного, природно-кліматичного характеру. Це обумовлює появу та розвиток стратегії «Еластичного міста». Встановлено, що найбільш пріоритетною стратегією, на сьогодні, в контексті забезпечення безпеки, є «Еластичне місто». Саме дана стратегія об'єднує в собі ключові та найбільш результативні положення усіх інших стратегій. Для України, зважаючи на проблематику економічної, культурної, соціальної, гуманітарної складових розвитку та з позицій стану природного середовища, є необхідність у використанні різних стратегій. Так, відповідно для кожного міста, в залежності від диверсифікованих факторів, є можливість обрання місцевими органами влади, найбільш придатної та ефективної для нього стратегії. Державна політика ж, у свою чергу, має забезпечити даний вибір та його ефективну реалізацію. Для розробки державної політики забезпечення безпеки урбанізованих територій в контексті реалізації вище вказаних стратегій, ідентифікуємо властивості кожної з них.

Ключові слова: урбанізація, урбанізовані території, стратегія, місто, безпека.

Постановка проблеми. Державна політика забезпечення безпеки урбанізованих територій має базуватися на сучасних підходах, що вироблені міжнародною спільнотою. Організовані ООН міжнародні конференції Хабітат визначили пріоритетні напрями розвитку територій, які показали свою ефективність. Відповідно державна політика має базуватися на положеннях та рекомендаціях Хабітатів, а також враховувати сучасні стратегії та концепції розвитку міст, які сформовані та реалізовані в різних країнах світу. Для розробки ефективних механізмів реалізації державної політики забезпечення безпеки урба-

нізованих територій, важливим є виявлення властивостей сучасних стратегій розвитку міст та їх адаптації до вітчизняних реалій.

Сталий розвиток міста це важливий крок до сталого розвитку країни та досягнення нею Цілей сталого розвитку. Відповідно стратегія «Стале місто» полягає у формуванні системи взаємодії між учасниками суспільних відносин, що ґрунтується на забезпеченні гармонізації соціальних, екологічних та економічних складових розвитку урбанізованих територій та забезпечує її сталий розвиток. Реалізація такої стратегії забезпечить досягнення Цілей сталого розвитку, які має

досягти Україна до 2030 р. (подолання бідності; подолання голоду; міцне здоров'я та благополуччя; якісна освіта; гендерна рівність; чиста вода та належні санітарні умови; доступна і чиста енергетика; гідна праця та економічне зростання; промисловість, інновації та інфраструктура; скорочення нерівності; сталий розвиток громад та міст; відповідальне споживання та виробництво; пом'якшення наслідків зміни клімату; збереження морських ресурсів; захист екосистем суші; мир справедливості та сильні інститути; партнерство заради сталого розвитку).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання сучасних стратегій розвитку міст розглядалися в працях вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема: Плужник А.В., Войчук М.В., Кучменко В.О., Зеленський С.В., Мураєв Є.В., Лисяк Н.М., Попик О.В., Деркульський Р.Ю., Цвях О.М., Дудник А.В., Кірова М.О., Бойченко В.С., Томчук О.В., Омельченко Н.В., Левицька О.Л., Чуєв О.С., Пальчук М.В., Растворова М.О., Колотуха І.О., Мазурова А.В., Терлецька О.В., Джерелій В.В., Ріпенко А.І., Кулинич А.П., Рибак К.О., Околович М.Є., Сергієнко О.В., Бойко В.В., Підпалій В.В., Коновал В.О., Кравченко С.Г. та інші. Питання стратегії міст викладенні в працях зарубіжних вчених: Ч. Лендрі, Дж. Хокінс, Р. Флорида, Дж. Джейкобс, Е. Глейзер, Дж. Порфіріо, Т. Каріло, Л. Моніко, П. Колінз і Дж. Канінгхем та інші.

Постановка завдання. Завданням статті є дослідження стратегій розвитку міст з позиції забезпечення їх безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародні інституції, адвокаційні компанії та громадські організації на основі результатів трьох Хабітатів сформували бачення міста 3.0, тобто міста, яке ми потребуємо у майбутньому. Найбільш пріоритетними стратегіями розвитку міст в контексті забезпечення безпеки урбанізованих територій з одного боку та подолання негативних наслідків урбанізації з іншого боку, є: «Розумне місто», «Креативне місто», «Стале місто», «Інклюзивне місто» та «Еластичне місто».

Стратегія «Розумне місто». «Сучасні інформаційні технології розумного міста реалізують перехід до міста, яке управляється даними, що є результатом цифрової трансформації економіки і повсюдного поширення інтернету. Це означає, що в розумному місті наявна не тільки інтелектуалізація, а й цифровізація міського господарства. Наразі комплексний сценарій інтелектуалізації та цифрової трансформації для українських міст

не сформований. Усе це стримує розробку ефективних методів створення розумних міст у нашій країні» [15].

Інформаційні технології увійшли в життя людини та суспільних відносин ще в кінці минулого та на початку XXI століття. Сьогодні більшість населення світу, зокрема міського, використовують інформаційні технології на різному рівні.

Відповідно до законодавства Європейської Комісії: «розумне місто» - це місто, що докладає цілеспрямовані зусилля для новаторського використання інформаційно-комунікаційних технологій із метою підтримки більш відкритого, різноманітного та сталого міського середовища [3].

«Основним ініціатором перебудови звичайних міст у «розумні міста» виступає Європейський Союз. У 2009 році Європейським Союзом було затверджено Промислову ініціативу щодо «розумних міст та спільнот» (Smart Cities and Communities Industrial Initiative), яка набрала чинності 21 червня 2011 року. Це перша ініціатива ЄС у сфері розбудови «розумних міст». Її метою є створення низько вуглецевої економіки в період 2010-2020 рр. Відповідно до Промислової ініціативи створювалися рамкові ініціативи (ініціатива вітрової та сонячної енергетик, уловлювання та зберігання карбону тощо), які спрямовувалися на запровадження принципів енергоефективності та екологічної безпеки в енергетиці та транспорті. 10 липня 2012 року розпочалася співпраця країн-членів Європейського Союзу у рамках Європейського інноваційного партнерства щодо «розумних міст та спільнот» (the European Innovation Partnership for Smart Cities and Communities), в основі якої лежали принципи Промислової ініціативи ЄС у поєднанні із розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. Пакет енергоефективних та екологічних стандартів для транспортних засобів (Clean power for transport package) було затверджено 21 січня 2013 року. Також, 14 жовтня 2013 року ЄС прийняв Стратегічний план запровадження концепції «розумне місто» на практиці (Strategic Implementation Plan), а на початку 2014 року він вступив у дію за підтримки європейської програми «Горизонт 2020» [18].

Формування та реалізації стратегії «розумне місто» як в окремому місті країни так і загалом вимагає не лише залучення інститутів місцевого самоврядування, а і інтегруватися в державну політику забезпечення безпеки урбанізованих територій. Розроблена модель державної політики забезпечення безпеки урбанізованої території шляхом запровадження стратегії «Розумне місто»

має забезпечити формування системи взаємодії між учасниками суспільних відносин на урбанізованій території, що стосується ідентифікації її складових щодо розвитку міста та забезпечення потреб його жителів з використанням новітніх інформаційних технологій.

Стратегія «Креативне місто». «Концепцію «креативного міста» ще наприкінці 1980-х у своїй праці «The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators» представив британський дослідник Чарльз Лендрі. З того часу ця ідея стала глобальним рухом, який втілює нову парадигму міського планування. Чарльз Лендрі стверджує, що культура творчості залежить від критичної маси людей, які зацікавлені у спільній роботі та впровадженні змін. Він заохочує використання уяви та креативу в державних, приватних і суспільних сферах, тим самим створюючи банк ідей для можливостей і потенційних вирішень будь-якої міської проблеми. Суть концепції креативного міста полягає в тому, що кожне поселення – незалежно в якій країні воно знаходиться – може функціонувати більш творчо та інноваційно» [16].

Питання креативності міст піднімалися багатьма зарубіжними вченими, які вели науковий пошук щодо розробки нових підходів у вирішенні проблем урбанізації, зокрема:

– вплив креативної індустрії та інноваційних галузей економіки на міста та вирішення соціально-економічних проблем урбанізації досліджували Дж. Хокінс [7] та Р. Флорида [4] («Р. Флорида розробив спеціальний індекс креативності, який об'єднує в собі чотири однозначних фактори: частка креативного класу в зайнятому населенні; інноваційність, виражена в кількості патентів на душу населення; високотехнологічні індустрії, згідно із загальноприйнятим індексом Tech Pole (індекс високих технологій); різноманітність, вимірювана за допомогою «гей-індексу», завдяки якому можна оцінити відкритість регіону щодо нових людей та ідей» [14]). Результати досліджень вчених мають світове значення, а окремі пропозиції були використані в містах Світу. Варто зауважити, що сьогодні окремі положення висунуті вченими піддаються критиці, а результати які планувалися не були досягненні в містах, що їх реалізовували;

– вплив різносторонніх факторів на розвиток креативних міст та власне розробкою концепції креативних міст займалися Дж. Джейкобс [9], Е. Глейзер [5]. Так, Дж. Джейкобс досліджувала соціологічні та економічні аспекти креативних міст. Авторка одна з перших наголосила, що онов-

лення міст не збігається із потребами більшості міських жителів, а також ввела в науковий обіг такі поняття як «погляд на вулицю» та «соціальна столиця»;

– розвиток креативного підприємництва, інноваційних підприємств та наукової індустрії в містах досліджували Дж. Порфіріо, Т. Каріло, Л. Моніко [10]. В дослідженні автори аналізують жорсткі та м'які умови, що впливають на розвиток підприємництва в культурних та креативних індустріях. Вченими застосовано методологію регресійно-кореляційного аналізу для представлення відмінностей Великобританії та середземноморських країн Португалії, Іспанії та Греції;

– ряд вчених висунули ідею щодо можливості через креативну індустрію вирішити проблему депресивних регіонів. Так, дана проблема викладена в дослідженні П. Колінз і Дж. Канінгхем [1]. Дане дослідження стосується підйому креативної економіки. Автори розкрили масштаби креативної економіки в деяких найбільш периферійних регіонах Європи. Це перше дослідження, яке базується на міжнародних дослідженнях, проведених у чотирьох країнах-членах ЄС, щоб додати до забутої сфери креативної економіки периферійних регіонів;

Зазначені підходи сформували теоретичні та концептуальні підходи до розвитку креативних міст, що в цілому характеризує їх як об'єкт державної політики в контексті забезпечення безпеки урбанізованих територій.

Зазначені міста характеризуються, як центри розвитку певного виду креативної індустрії, проте креативними їх назвати неможливо. Стратегії «Креативних міст» мають врахувати не лише одну сферу, а в цілому міський простір має відповідати потребам жителів, які працюють в креативній індустрії, науці та є новаторами в різних сферах суспільного життя. В цілому Стратегія «Креативне місто» вирішує сукупність завдань забезпечення економічної, соціальної та екологічної безпеки.

Стратегія «Стале місто». «Сталий розвиток міст є запорукою економічного зростання держави в цілому, адже в містах зосереджений фінансовий, науковий, демографічний потенціал суспільства. Українські міста характеризуються нерівномірністю розвитку, концентрацією потенціалу в столиці та окремих обласних центрах, а також наростанням кризових явищ на периферії. Йде мова про депресивні території, населені пункти, постпромислові міста чи їх частини. Тому вважаємо за потрібне говорити не лише про від-

новлення потенціалу та забезпечення покращення соціально-економічних показників в містах, але й про масштабне запровадження програм ревіталізації міського простору. Під ревіталізацією ми розуміємо комплексний процес відновлення урбанізованої території, яка піддалась процесу структурної деградації, спричиняючи кризовий стан, що робить неможливим або суттєво ускладнює нормальний економічний і суспільний розвиток як даної території, так і урівноважений розвиток цілого міста» [19].

Вітчизняні дослідники Н.В. Павліха та М.В. Войчук [17], вказують, що «сталий розвиток міста становить сучасну парадигму використання наявних і потенційних можливостей забезпечення збалансованого розвитку міста заради задоволення потреб теперішніх і майбутніх поколінь його мешканців. В основу сталого розвитку міста покладено цільові орієнтири просторової організації суспільних відносин, що визначені Всесвітньою комісією з навколишнього середовища та розвитку, а саме: підвищення соціальних і економічних можливостей задля забезпечення добробуту мешканців; підвищення енергоефективності міста; забезпечення екологічної безпеки та раціонального природокористування; оптимальне врахування економічних та екологічних інтересів».

Сучасні стратегії сталого міста гуртуються на положеннях Європейського Союзу:

- Хартія Конгресу місцевих і регіональних влад Європи (Страсбург, 1957 р.);
- Європейська хартія регіонального просторового планування (Торремолінська Хартія, 1983 р.);
- Європейська хартія місцевого самоврядування (Страсбург, 1985 р.);
- Гетеборзька стратегія сталого розвитку Європи (Гетеборг, 2001 р.);
- Лейпцизька хартія сталого розвитку міста (Лейпциг, 2007 р.);
- Стратегія Європа-2020 «Стратегія для розумного, сталого та всеохоплюючого зростання» (Брюссель, 2010 р.).

Для реалізації державної політики забезпечення безпеки урбанізованих територій в контексті Стратегії «Стале місто» є необхідність трансформації екологічної, економічної, соціальної, правової політик, що дозволять гармонізувати соціальні, екологічні та економічні інтереси.

Стратегія «Інклюзивне місто». Інклюзивне місто було визначено ООН- Habitat як місто, яке сприяє зростанню за допомогою справедливості. Його було визначено як місце, де кожна людина, незалежно від свого економічного стану, статі,

раси, етнічного походження чи релігії, має можливість повною мірою брати участь у соціальному, економічному та політичному житті міста.

Інклюзія надає можливості для соціальної інтеграції, справедливого доступу до послуг і засобів до існування, а також залучення та мобілізації вразливих груп населення, яким загрожує відчуження. Щоб скористатися цими можливостями, міста мають працювати над забезпеченням інклюзивного розвитку і відповідати правам усіх людей, особливо людей з обмеженими можливостями та людей похилого віку.

Згідно з даними Світового банку [13] один мільярд людей, або 15% населення світу, мають певну форму інвалідності та стикаються з численними перешкодами. Інклюзивні міста мають підвищувати рівень ефективності інтеграції кожного мешканця в місті, в першу чергу, через створення доступу до транспорту та громадських місць, роботи та освіти.

Проблему розвитку інклюзивних міст досліджував Робін Гемблетон [6]. Він наголошує на важливості побудови не просто «розумних міст», оскільки ця технологічно розвинена альтернатива міста не здатна досягнути соціальної інтеграції, екологічної справедливості та сталого розвитку.

Для задоволення інформаційних потреб всіх суб'єктів важливим є забезпечення цифрової інфраструктури. Цифрове залучення передбачає надійний доступ до Інтернету, програми навчання цифровим навичкам, доступність до цифрових послуг, освіти та працевлаштування. Криза, яка була спричинена пандемією COVID-19 продемонструвала важливість якісної цифрової інфраструктури в місті.

Соціальна та інституційна інтеграція передбачає усунення перешкод для участі вразливих груп в економічному, освітньому, політичному та культурному житті міст, а також забезпечення можливості представникам цих груп займати впливові позиції та мати вплив на прийняття рішень.

Інклюзивний розвиток міської інфраструктури передбачає застосування інтегрованого підходу, що охоплює стійкі, доступні та недорогі рішення проблем. В особливий спосіб плани розвитку мають враховувати проблеми, які торкаються суспільно вразливих груп населення, шляхом розширення їхнього доступу до міських послуг та інфраструктури через цільові інвестиції. Інтегрований підхід також полягає у міській мережі взаємозв'язків органів управління, приватного сектору і громадянського суспільства. Відповідно, об'єднання цих інститутів та стейкхолдерів

потенційно мають спроможність створити сталі системи інклюзивного надання міських послуг.

Розбудова інклюзивних міст вимагає багатогалузевого та інтегрованого підходу, оскільки вплив політики та проектів в одному секторі часто може впливати на функціонування інших секторів, іноді з шкідливим впливом на міську бідність. Наприклад, розробка системи масового транспорту, яка скорочує час у дорозі до центральних районів міста, загалом вигідна для всіх громадян; однак це впливає на функціонування ринку землі, оскільки підвищує вартість площі та орендну плату вздовж маршрутів [2].

Стратегія «Еластичне місто» (Resilient city) характеризується стійкістю, еластичністю, мінливістю до загроз з одного боку та можливістю швидкого відновлення внаслідок надзвичайних ситуацій.

«З огляду на більшу концентрацію людей та активів у міських районах, містам необхідно вирішувати дедалі складніший спектр потрясінь та стресів, щоб забезпечити здобутки розвитку та прискорити скорочення бідності. Управління ризиком стихійних лих та наслідками зміни клімату вже давно є важливим напрямком стійкості міст. Але останні приклади показують, як економічні кризи, епідемії здоров'я та неконтрольована урбанізація також можуть вплинути на здатність міста підтримувати зростання та надавати послуги своїм громадянам, підкреслюючи необхідність нового підходу до стійкого міського розвитку» [11].

Організація економічного співробітництва та розвитку [11] проводить діяльність щодо пошуку

механізмів підвищення еластичності (стійкості) міст, зокрема діяльністю організації зосереджена на наступних напрямках:

– по-перше, це фундамент розвитку еластичності міст, зокрема, визначення еластичного міста та точок його розвитку у окресленому напрямі (фактори підвищення еластичності, політичні механізми сприяння розвитку еластичності міст);

– по-друге, це ідентифікація та утвердження показників виміру еластичності міст;

– по-третє, політичне середовище, що охоплює інститути, механізми, заходи та взаємозв'язки між суб'єктами в напрямі забезпечення розвитку еластичного міста;

– по-четверте, збір інформації щодо практичного досвіду країн та міст, а також дослідження щодо розбудови міст з урахуванням концепції еластичності.

Організація економічного співробітництва та розвитку, окреслено сфери, що сприяють еластичності міст (табл. 1).

Отже, як видно з даних наведених у таблиці 4.13, основні сфери на які націлено стратегія еластичного міста – це економіка, управління, соціальна сфера та навколишнє середовище. За кожною сферою визначені ключові елементи, які дозволяють забезпечити розвиток еластичного міста.

Стратегію еластичного міста, за сприяння ОЕСР, було адаптовано для таких міст: Анталія (Туреччина), Белу-Орізонті (Бразилія), Бурса (Туреччина), Кардіфф (Великобританія), Кобе (Японія), Кіото (Японія), Лісабон (Португалія), Осло (Норвегія), Оттава (Канада), Тампере (Фінляндія).

Таблиця 1

Ключові напрями впровадження стратегії еластичного міста*

Сфери	Обов'язкові елементи
Економіка	Різноманітна кількість галузей; Динамічна економіка для генерування зростання; Умови, що дозволяють інноваціям відбутися; Люди мають доступ до працевлаштування, освіти, послуг, навчання навичкам;
Управління	Чітке лідерство та управління; Стратегічні та інтегровані підходи дотримуються лідерами; Державний сектор має відповідні навички; Уряд відкритий і прозорий;
Суспільство	Суспільство інклюзивне та згуртоване; Активними є мережі громадян у громадах; Сусідство безпечне; Громадяни насолоджуються здоровим життям;
Навколишнє середовище	Екосистема надійна і різноманітна; Інфраструктура може задовольнити базові потреби; Наявні достатні природні ресурси; Послідовна політика щодо землекористування.

* складено за звітами ОЕСР щодо розбудови еластичних міст [11]

Стратегія «Еластичне місто» включає в себе ключові переваги розглянутих вище стратегій, зокрема:

– еластичне місто має бути *розумним містом*, що полягає в застосуванні інноваційних технологій щодо: управління містом для ефективності реалізації адміністративних послуг; реалізації державної політики для формування інформаційно-комунікаційного простору; розвитку інфраструктури для забезпечення комфорту для міських жителів, вирішення екологічних проблем через моніторинг використання природних ресурсів та інноваційного розвитку управління промисловими та побутовими відходами; вирішення соціальних проблем через забезпечення ефективності системи охорони правопорядку, підвищення комфорту осіб з особливими потребами, протидії та запобіганні міській злочинності; подолання економічних наслідків шляхом підвищення економічних процесів та забезпечення розвитку інноваційних галузей економіки; протидії інформаційній війні через заходи інформаційної гігієни та забезпечення кібербезпеки міста та окремого міського жителя; протидії воєнним загрозам шляхом виявлення колабораціонізму в інформаційному просторі та швидкого реагування та можливу окупацію та забезпечення безпеки міського населення;

– найбільший рівень еластичності характерний для міст з високим рівнем сталого розвитку, який має забезпечити гармонізацію соціальних, економічних та екологічних інтересів суспільства. Сталий розвиток націлений на подолання наслідків урбанізації та високу ступінь гуманітарної, соціальної, продовольчої та екологічної безпеки;

– еластичне місто, окрім того, що враховує інноваційні технології має ще й генерувати інновації в різних сферах суспільного життя та забезпечення безпеки урбанізованої території. Відповідно сукупність інструментів Стратегії «Креативне місто» мають використовуватися для розвитку інноваційної діяльності; розвитку люд-

ського капіталу та розвитку культурного середовища. В сукупності це дозволить формувати ефективні державно-управлінські рішення в сфері економічної, екологічної, соціальної та гуманітарної безпеки;

– для вирішення соціальних проблем як напряму забезпечення еластичності міста є необхідність у розвитку його інклюзивної складової. Дане питання є особливо важливим для міст України, в умовах сьогодення, що характеризується воєнним станом. Так, захисники України та цивільні громадяни, що постраждали в результаті бойових дій, мають особливі потреби у той час, коли є необхідність, які потрібно забезпечити через інклюзивні механізми.

Висновки. Таким чином, ідентифіковано властивості сучасних та найпоширеніших стратегій розвитку міст, зокрема: «розумне місто», «стале місто», «інклюзивне місто», «креативне місто» та «еластичне місто». У процесі характеристики стратегій визначено напрями формування державної політики забезпечення безпеки урбанізованих територій, а також за кожною стратегією ідентифіковано сукупність ризиків та загроз, які можливо подолати. Встановлено, що державна політика забезпечення безпеки урбанізованих територій має ґрунтуватися на багатовекторності та визначати можливість містам обирати будь-яку стратегію, яка відповідає сукупності факторів та є найбільш перспективною для регіону. Встановлено, що в результаті воєнної російської агресії для окремих міст України, особливо тих, що знаходяться близько до кордону держав-агресорів, пріоритетною є Стратегія «Еластичне місто». Саме стратегія еластичне місто дозволяє об'єднати в собі найефективніші інструменти досліджуваних стратегій та визначити механізми протидії та запобіганню загроз політичного, економічного, соціального, природного та культурного середовища. Крім того, еластичне місто характеризується можливістю швидкого відновлення в наслідок надзвичайних ситуацій.

Список літератури:

1. Collins, P., Cunningham, J. (2017). *Creative Economies in Peripheral Regions*. Switzerland: Springer International Publishing AG.
2. *Enabling Inclusive Cities. Tool Kit for Inclusive Urban Development*. Asian Development Bank. 2017. Available at: <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/223096/enabling-inclusive-cities.pdf>
3. European Commission. *Smart Cities*. 2018. URL : https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/citiesand-urban-development/city-initiatives/smart-cities_en.
4. Florida, R. (2002). *The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*. New York: Basic Books.
5. Glaeser, E. (1998). 'Are Cities Dying?' *Journal of Economic Perspectives*, no. 12, pp. 139–160.

6. Hambleton, Robin. 2015. *Leading the Inclusive City: Place-Based Innovation for a Bounded Planet*. Bristol: Policy Press. p. 124.
7. Howkins, J. (2011). *The Creative Economy*. New York: The penguin press.
8. https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/93_109_No273_2020_ukr.pdf
9. Jacobs, J. (1984). *Cities and the Wealth of Nations*. New York: Random House.
10. Porfirio, J., Carrilho, T., Mónico L. (2018) 'Entrepreneurship in different contexts in cultural and creative industries', [online] Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0148296316302533?via%3Dihub> [Accessed 12 November 2018].
11. Resilient Cities [Електронний ресурс] // The World Bank Group: Understanding Poverty Topics / Urban Development. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.worldbank.org/en/topic/urbandevelopment/brief/resilient-cities-program>.
12. The City We Need 3.0 The City We Need Now! Realizing The New Urban Paradigm : World Urban Campaign // United Nations Human Settlements Programme (Habitat). – 2022 - Режим доступу: <https://www.worldurbancampaign.org/resources>
13. The World Bank. Disability Inclusion. 2022. Available at: <https://www.worldbank.org/en/topic/disability>.
14. Білоус Є.В. Емпірична ідентифікація креативного класу в українському суспільстві. Український соціум. 2020. № 2. с. 93-109. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/93_109_No273_2020_ukr.pdf.
15. Єршова О. Л., Бажан Л. І. Розумне місто: концепція, моделі, технології, стандартизація. Статистика України. 2020. № 2–3. С. 68–77. Doi: 10.31767/su.2-3(89-90)2020.02-03.08.
16. Жук Ю.І. Креативне місто: концепція та перспективи її впровадження в малих містах львівської області. Матеріали XI Всеукраїнських наукових Таліївських читань. – Харків, 2015. – С.29-35.
17. Павліха Н.В., Войчук М. В. Концептуальні засади управління сталим розвитком міста в умовах європейської інтеграції та реалізації реформи децентралізації. Регіональна економіка 2018, № 3. URL: https://re.gov.ua/re201803/re201803_029_PavlikhaNV,VoychukMV.pdf
18. Побоченко Л., Шваюк Ю. «Розумне місто» («розумний будинок») та його енергетична складова: світовий досвід. Національний Авіаційний Університет. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/29551/1/Шваюк_розумне_місто_розумне_будинок.PDF
19. Сич О. А. Ревіталізація як механізм забезпечення сталого розвитку міст. Львів: Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2014. С. 208–214. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/evpe_2016_1_6.pdf.
20. Шевцова А.О. Креативні стратегії розвитку міст: сутність поняття та підходи до його розуміння. Український географічний журнал. 2014. № 2. С. 39–43. URL: https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ_2014_2_39-43.pdf.

Sergienko L.V. MODERN CITY DEVELOPMENT STRATEGIES IN ENSURING THE SECURITY OF URBANIZED TERRITORIES

The article examines modern city development strategies in the context of ensuring the security of urban areas. Characteristics of city strategies: “Smart City”, “Creative City” have been formed. “Sustainable city”, “Inclusive city”, “elastic city”. The smart city strategy is one of the most important and popular in the conditions of the formation and intensive development of the information society. The comprehensive implementation of innovative and information and computer technologies allows solving a set of problems that are the consequences of urbanization processes and affect the safety of people and society as a whole. In general, the implementation of these strategies as components of the state policy of ensuring the security of urbanized territories solves a set of problems related to overcoming the consequences of urbanization on the one hand and countering and preventing threats from the internal and external environment. However, no strategy can be implemented in its pure form, which depends on the tasks facing the state policy on the one hand and a set of factors of an economic, social, political, legal, natural-resource, natural-climatic nature. This determines the emergence and development of the “Elastic City” strategy. It was established that the most priority strategy today, in the context of ensuring security, is the “Elastic City”. It is this strategy that combines the key and most effective provisions of all other strategies. For Ukraine, taking into account the problems of economic, cultural, social, humanitarian components of development and from the standpoint of the state of the natural environment, there is a need to use different strategies. So, accordingly, for each city, depending on diversified factors, there is an opportunity for local authorities to choose the most suitable and effective strategy for it. State policy, in turn, must ensure this choice and its effective implementation. To develop a state policy for ensuring the security of urban areas in the context of the implementation of the above strategies, we identify the properties of each of them.

Key words: urbanization, urbanized territories, strategy, city, security.